BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 57-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 212 Duminică 4 August 1940
10 Pagini
P IIII

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte
220 lei
UNIV.-SPORT
500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

NECESITATEA CONTROLULUI

Scumpetea din zi în zi mai accentuată a tuturor articolelor de primă necesitate, constitue una din preocupările de căpetenie ale populației întregi.

Fixarea prețurilor de vânzare e un corectiv important pentru stăvilirea lăcomiei speculanților, dar aceasta măsură nu poate da roadele așteptate, dacă nu mergem la originea răului, dacă nu se institue un control efectiv, dacă nu se ia dela capăt firul urcării prețurilor la materiile prime.

Un proces particular, intentat la Cluj, vine să ne dezvăluie o latură a originii scumpetii și să confirme opinia celor ce cereau controlul atent, în toată filiera comerțului. Conducătorul „Oficiului de aprovizionare cu materii prime" în materie de pielărie cere o despăgubire de 15 milioane lei, justificând această pretenție pe temeiul că numai din diferența de preț realizată din revânzarea pieilor brute cumpărate în țară, „Oficiul" a înregistrat un excedent, UN BENEFICIU NET DE 500 MILIOANE LEI!

Iată scoasă la iveală una din cauzele scumpirii încălțămintei, pentru că, pe drept cuvânt, cismarul sau negustorul trebuia să-și orienteze prețul de confecțiune potrivit prețurilor cu care el cumpără materiile prime.

Așa dar, toți cei cari au avut nevoe să-și facă ori să-și cumpere încălțăminte, au contribuit, cu banul lor, ca un singur oficiu provincial, la un singur capitol, să realizeze un câștig de 500 milioane lei.

Câte alte ascunzișuri, câte alte operațiuni, de altă natură, în alte domenii, nu ar prezenta aceleași surprize, dacă s'ar ivi controlul serios, onest, de bună credință!

Faptele petrecute în toate țările atinse ,direct ori indirect, de frământările războiului, fac dovada că este cu desăvârșire intolerabil să se admită ca, în timp ce națiunea întreagă, massele mari ale populației, trebuie să facă cele mai grele sacrificii, — la întuneric, o mână de exploatatori să se îmbogățească, fără muncă și fără rușine!

Necesitatea controlului imediat, pe teren, în toate domeniile economiei generale, e impusă nu numai din dorința de a împiedeca exploatarea mulțimii, ci și din simțul elementar de prevedere de a nu transforma o problemă economică într'o gravă problemă socială, ale cărei consecințe oricine și le poate închipui.

DREPTATEA ROMÂNEASCĂ

de I. LUGOSIANU

Declarațiile făcute presei, după vizitele de la Salzburg și Roma, de d. Mihail Manoilescu, ministrul Afacerilor Străine, pun câteva din cele mai vitale probleme ale neamului românesc, în aceste ceasuri de adâncă prefacere a continentului: independența noastră politică și economică, păstrarea păcii în regiunea Dunării și Balcanilor, destinderea cu vecinii noștri, unguri și bulgari, pe o bază de justiție etnică printr'un schimb de populații, înfăptuirea primatului românesc prin rezolvarea chestiei evreești.

„Independența noastră politică precum și independența noastră economică vor fi absolute în noul sistem sud-est european în devenire", afirmă ministrul nostru de externe.

Luăm act de această premisă a noii ordini europene cu nădejdea că faptele vor putea confirma o independență, pe care noi am folosit-o întotdeauna cu onestitate într'o operă de cooperare europeană și care, în viitor, va trebui să țină seamă de realitățile politice, geografice și economice ale unei Europe transformate, într'o măsură, pe care până azi politica Marilor Puteri europene, de cele mai multe ori în afară de voința noastră, n'a făcut-o întotdeauna posibilă.

Declarațiile d-lui ministru de externe întâmpină aderiunea generală, când precisează că grija de căpetenie a Puterilor Axei, ca și a noastră, este păstrarea păcii; că noi voim pacea, dar cu dreptatea românească și că știm să ne inclinăm în fața exigențelor păcii, dar când anumite limite sunt depășite, știm să pornim și pe celălalt drum.

Când este vorba însă de problemele de existență ale unei țări, modalitățile sunt de multe ori mai importante de cât principiile și în fața unor afirmații, care au constituit totdeauna fondul politicii noastre, poporul român își pune întrebările legitime: care e astăzi prețul păcii; care e criteriul dreptății; care sunt limitele, care nu trebue depășite, atunci când ne înclinăm, în fața exigențelor păcii?

Prin declarațiile ministrului nostru de externe, guvernul român dă un prim răspuns acestor întrebări, în problemele vitale ale raporturilor cu vecinii noștri unguri și bulgari. „Guvernul crede și afirmă, din propria sa inițiativă, că a sosit momentul să facă odată mai mult dovada bunelor sale intenții de conviețuire pașnică și amicală cu vecinii săi". In acest scop, el dorește să rezolve definitiv problema minorităților prin metoda schimbului de populații, aducând pe toți românii din afară de hotarele de miază-zi și de apus în cadrul Statului Român, și micsorând în cea mai largă măsură posibilă numărul minoritarilor din România.

Două elemente esențiale domină problema: unul de formă și procedură: oportunitatea unei reglementări parțiale înainte de reglementarea generală a noului statut european; celălalt de fond: chestiunea hotărîtoare a dreptății etnice.

România a dat, în chip statornic, și înainte și după începerea actualului război, dovada voinței sale oneste de pace. Ea n'a avut atitudini de provocare, nici n'a manifestat intenții agresive față de nici unul din vecinii ei.

Ea înțelege, în adânca prefacere a lumii de azi, nevoia unei reglementări finale și durabile. Dar o asemenea reglementare are chezășii de trăinicie numai atunci când zorile păcii încep să lumineze pretutindeni, pentru o lungă perioadă de liniște, o lume întemeiată pe o nouă ordine a Europei. Intr'altfel, inițiativa concesiunilor în vederea destinderii de azi riscă să provoace noi pretenții în vederea concesiunilor de mâine.

Alegerea acestui moment încă turbure pentru o reglementare definitivă, în vederea înfăptuirii unei păci parțiale, riscă să stânjenească grav însăși realizarea ideii de justiție etnică.

Când acum două zeci de ani, tratatele au creat regimul minorităților, el n'a fost opera noastră. Nu s'a dictat și l-am primit ca o condiție a noului statut teritorial, așa cum am fost obligați să primim și tratatul dela Trianon, care nu făcea altceva decât să consacre — în parte numai — voința de autodeterminare a românilor, deopotrivă cu a mintoritarilor germani, exprimată în mod solemn — cu un an și jumătate mai înainte — în adunările naționale din 1918.

Acest regim al minorităților l-am aplicat cu dreptate și toleranță. Am dat minorităților drepturi, pământ și omenie. N'a fost în practică nici o diferență între români și

(Continuare in pag. 2-a)

„FRĂȚIA OGOARELOR"

Ostașii noștri în ajutorul plugarilor

BULGARII DIN DOBROGEA

O PUNERE LA PUNCT DE ORDIN STATISTIC

Intr'o conferință ținută acum câtva timp la Sofia de dr. Iv. St. Penacov, privitoare la Dobrogea și relațiunile româno-bulgare din trecut, s'a afirmat între alte inexactități și una de ordin statistic.

Conferențiarul bulgar a afirmat că Dobrogea de sud „are o populație bulgară de 200.000 oameni", iar numărul bulgarilor din Dobrogea de nord trebue să fie mai mare decât cifra de 42.000 ce a rezultat din recensământul român făcut în ziua de 29 Decembrie 1930.

Ambele afirmații sunt neîntemeiate, căci numărătoarea populației țării în 1930 s'a făcut și de recensori minoritari în regiunile locuite de minoritari și ei au înregistrat declarațiile locuitorilor relative la originea etnică, fără să le controleze actele.

In acel an populația totală a județelor Durostor și Caliacra din Dobrogea de sud a atins numărul 378.344 suflete, iar după repartiția pe neamuri, ea s'a descompus astfel: 77.728 Români, 143.109 Bulgari, 135.581 Turci și 22.126 diverși. Din aceste cifre rezultă că elementul etnic bulgar în Dobrogea de sud, în raport cu totalul populației, e în proporție de 34%, contra a 66% Români, Turci, Tătari, Greci ș. a.

Cifra de 200.000 bulgari în Dobrogea de sud, rotunjită de dr. I. Penacov, nu corespunde nici măcar populației bulgare din întreaga Dobroge, care după același recensământ din 1930 a fost de 185.109 suflete, reprezentând un procentaj de 22,8 la sută din totalul populației de 811.000 locuitori, pe când Românii reprezintă 44,2 la sută.

Reamintim — după cum a reamintit în conferința sa și dr. Penacov, că după statistica științifică făcută de Ionescu de la Brad în 1850, în Dobrogea, numărul total al familiilor bulgarilor din partea de nord și de sud (plășile Tulcea, Isaccea, Măcin, Hârșova, Babadag, Constanța, Mangalia, Balcic și Bazargic) a fost de 2214, iar al familiilor românilor de 3655. Așa dar, Românii au fost mai numeroși și în 1850 decât Bulgarii, în Dobrogea, care atunci aparținea imperiului otoman. Nu se poate pretinde că Ionescu de la Brad ar fi falsificat cifrele, în favoarea Românilor, de oarece el a fost însărcinat cu o anchetă oficioasă în Dobrogea de guvernul otoman, ca specialist și nu a putut să prevadă atunci ce se va petrece în 1878 și 1913. Fapt este, că atât în 1850, înainte de alipirea Dobrogei la România, cât și după alipirea Dobrogei de nord și de sud de România, Bulgarii au fost și sunt în minoritate.

R. SEIȘANU

PENTRU FIECARE VORBA E O URECHE IN UMBRA

RECOLTA

de CONST. GAROFLID

A plouat. De trei zile cerul stă mereu închis. O ploaie mărunță și rece de toamnă. Agricultorii sunt îngroziți. Ce se va întâmpla cu recolta lor, dacă vremea ploioasă din lunile trecute va continua și acum?

De bine, de rău, grâul, orzul, ovăzul s'au strâns, sau sunt pe cale să se strângă. Câmpurile, cât vezi cu ochiul, sunt pline de clăi. Recolta e strânsă, dar nu e asigurată. Pentru aceasta trebue mai întâi cărată, adică pusă la adăpost în șiri, sau treerată. Până atunci nu putem spune că am recoltat.

Dacă regimul ploios din primăvară ține și vara, nu vom avea recoltă. Cerealele vor putrezi pe câmp. Anul trecut și acum trei ani, din pricina ploilor mari multe din vară, îndeosebi din luna August, multe bucate, care au fost prinse pe câmp, s'au stricat.

Atunci când plugăria avea toate mijloacele ei de transport: vite, care, oameni, s'a putut totuși ca o vară puțin mai ploioasă să strice o parte însemnată din recoltă. Ce se va întâmpla în vara aceasta, când nu se găsesc în sate nici vite, nici care și nici oameni? Indeosebi vite. In toate județele de câmp, unde munca se face cu cai, nu mai există aproape de loc mijloace de transport; caii au fost rechiziționați, iar plugarii nu i-au putut înlocui cu boi.

Toată recolta de păioase, grâu, orz, ovăz, așteaptă pe câmp să fie cărată. Cu ce o vom căra? Situația poate deveni tragică pentru țară, cu deosebire că și producția, îndeosebi a grâului, e slabă. Ce se va alege din această producție dacă nu o putem pune la adăpost. Cu ce vom hrăni orașele? Cu ce vom hrăni armata? Azi, când toți plugarii stau cu inima strânsă și așteaptă dela mila cerului o vreme prielnică pentru a-și căra recolta, herghelii întregi de cai stau fără nici o întrebuințare în regiunile de cantonare ale armatei. Nu numai herghelii de cai, dar și căruțe și oameni.

Desigur, e o mare poruncă națională care a pricinuit concentrarea oamenilor și a mijloacelor de tracțiune. Dar, nu se putea oare face o altă rânduială, astfel încât armata să înlesnească, în chipul cel mai larg, cerințele plugăriei? Nu-i oare tot o mare poruncă națională ca recolta să fie la adăpost, cu deosebire azi, când prin imprejurările de război, produse agricole nu se pot găsi și nu se pot aduce din alte țări?

IN PAGINA ECONOMICĂ:

NOUL PREȚ AL GRÂULUI

— Guvernul a stabilit prețul grâului la 68.000 lei vagonul de 74 kg. greutate hectolitrică și 3% corpuri străine.

— Greutatea pâinii negre a fost sporită la 750 gr. dela 700 gr. cu prețul de 8 lei.

NOTE

CUM VINE ASTA?...

Din maldărul de scrisori sosite la redacție, desprindem una, al cărei foarte interesant cuprins trebuie negreșit cunoscut de cei în drept.

Scrisoarea, — a unei femei, — spune:

„Sunt văduvă de război, grad inferior, și s'a întâmplat că pe mine nu m'a împroprietărit, dar mi s'a făcut pensie 250 lei pe lună. Vremurile sunt azi grele, cum le vede toată lumea, așa că m'am căsătorit, cu actualul meu bărbat, om nevoiaș și el, cu 2400 lei pe lună. Ne-am căsătorit legitim; n'am vrut să trăim în concubinaj! Cum o duceam noi cu 2400 lei ai lui plus 250 ai mei, lunar, nu mai e nevoie să spun... Dar legiuitorul, odată, când a vrut să facă economii, e prevăzut că văduvelor de război, fără copii, și care s'au recăsătorit, (numai grade inferioare, nu și grade superioare), să li se reducă pensie, așa că mie, dela 750 lei trimestriali, mi-a făcut 75 lei, câte 25 lei lunar, adică 300 lei anual... Acu, făceți și dv. socoteală: In fiecare an, certificatul că sunt în viață mă costă 125 lei; dusul cu tramvaiul (clasa 2-e), la administrație financiară, la pensie, de opt ori 6 lei, fac 48 lei. Certificat de viață și tramvai clasa a doua, fac 173 lei, scăzuți din 300 lei, 127 lei... Iacă venitul meu anual, pensie, văduvă de război, grad inferior!... Cum vine asta?... Ia gândiți-vă și d-voastră!..."

(Urmează numele și adresa femeei, pe care le ținem la dispoziția cui ni le va cere).

In adevăr, socoteala, la venituri și la cheltuieli, dă rezultatul de mai sus. Nu e nici o greșală...

Ne gândim însă la altă socoteală, — la aceea a legiuitorului, — și ne întrebăm și noi: „Cum vine asta?..."

Desigur, acolo este o greșală... Și, nu ne îndoim, ea va fi reparată, foarte curând... — *M. Negru*

Legăturile poștale, telegrafice și telefonice între Elveția și Franța au fost întrerupte

Londra, 1 August (B. T. N.). — „Evening Standard" publică o telegramă din Geneva anunțând că cu începere de astăzi legăturile poștale telegrafice și telefonice între Elveția și teritoriile franceze ocupate de germani, precum și cele neocupate au fost întreruptă.

Ziarele din Geneva cred că această măsură a fost luată în legătură cu unele pregătiri pe cari germanii le fac în Franța în vederea atacului împotriva Angliei.

Berlinul și rezolvarea problemei sud-est europene

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Berlin, 1 August.—Cercurile observatoare neutre de aci relevă interesul pe care îl pun forurile conducătoare ale politicii externe germane pentru clarificarea tuturor chestiunilor din Sud Estul European, subliniind în acelaș timp că interesul Reichului în această direcție este cu atât mai mare cu cât politica externă germană, cu toate preocupările ei pentru chestiunile în legătură cu războiul și înainte de lichidarea definitivă a acestuia, are totuș liniștea și energia necesară să se ocupe și de alte probleme de o deosebită însemnătate.

In ce privește metodele pentru găsirea „căii spre o înțelegere", se păstrează în genere aci o oarecare rezervă, arătându-se totuși metoda propusă de ministrul de externe al României, d. Manoilescu, cu privire la schimbul de populații e considerată și de presa germană ca unul din mijloacele cele mai adecuate și în deplin acord cu punctul de vedere al cercurilor oficiale germane.

Trebue subliniat în acelaș timp că presa germană acordă o deosebită importanță declarațiilor d-lui Manoilescu, ele fiind comentate în mod amănunțit și considerate ca „noui forme pentru colaborarea în Sud Estul European".

Răspunzând, mai departe la întrebarea dacă metodele preconizate de Germania și Italia pentru soluționarea problemelor privind Sud Estul European sunt aprobate și de Uniunea Sovietică, cercurile politice germane precum și cele observatoare neutre de aci răspund că la Wilhelmstrasse persistă părerea că s'a căutat să se găsească aci soluții durabile în toate problemele de rezolvat și că pentru aceasta este necesar și să se aibă în vedere părerea tuturor factorilor interesați.

*

Odată cu desmințirea știrii din sursă engleză despre întreruperea tratativelor economice germano-iugoslave, se precizează aci că ea este de domeniul fanteziei și că tratativele au și fost încheiate cu succes, iar delegația iugoslavă s'a înapoiat eri la Belgrad, după încheierea lor.

„FLOTA ENGLEZĂ PARALIZATĂ"

Berlin, 1 August (Rador).—Contra-amiralul Gadow, expert în chestiunile de marină, publică un articol în „DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG", sub titlul „Flota engleză paralizată".

După ce arată că flota britanică suferă pierderi mari de pe urma atacurilor submarinelor; că sistemul convoaielor duce la rezultate dezastruoase și că în Mediterana, situația este atât de gravă încât unii specialiști englezi propun transferarea flotei engleze din Mediterana la Singapur, pentru a asigura cel puțin apărarea Australiei de o eventuală acțiune japoneză, contra-amiralul Gadow încheie astfel:

Flota engleză poate fi considerată ca paralizată. Din cele 15 bastimente de linie pe care le avea la început, două au fost scufundate sigur, iar despre un al treilea sunt informațiuni americane că a fost de asemenea scufundat. Cuirasatele „Hood" și „Resolute" au suferit avarii grave, iar în cursul altor lupte aeriene și navale, cu deosebire în Norvegia, alte 8 cuirasate engleze au suferit avarii tot atât de grave.

Pentru vasele purtătoare de avioane, situația este tot atât de gravă, iar în rândurile crucișetoarelor și torpilioarelor s'au produs goluri mari.

Vasele care mai rămân sunt ținute în rezervă pentru apărare, așa că nu poate fi vorba de ele pentru acțiuni ofensive.

Această flotă — încheie contra-amiralul Gadow — continuă totuși să fie o piedică în calea liberului trafic maritim al țărilor din Europa, dar probabil că nu pentru mult timp.

Val de frig în Bulgaria occidentală

Sofia, 1 August (Telegraph Orient). — In ultimele două zile a trecut un val de frig peste Bulgaria occidentală. Pe vârfurile munților de pe acolo se observă straturi de zăpadă.

Peste o sută de persoane mușcate de un câine turbat

Madrid, 1 (Rador). — Peste o sută de persoane, în majoritate membri ai tineretului falangist, au fost mușcate în piața de alimente a orașului de un câine turbat. Toți cei mușcați au fost supuși tratamentului antirabic.

TEATRU DISTRUS DE FLĂCĂRI LA SOFIA

Sofia, 1 August (Telegraph Orient). — Azi dimineață a izbucnit un mare incendiu în vechiul teatru „Renaissance" de aci. Clădirea a fost aproape complet distrusă. Sunt pagube de aproape 4 milioane leva.

IN CORPUL ZIARULUI:

EXPUNEREA D-LUI MOLOTOV

ROMA ȘI ACORDUL DEFENSIV SPANIOLO-PORTUGHEZ

CE SCRIU ZIARELE ITALIENE DESPRE PROTESTUL ANGLIEI LA BUCUREȘTI

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Roma, 1. — Toate veștile asupra desfășurării războiului din buletinele Marelui cartier general italian și cele din comunicatele speciale ce se dau, sunt scoase în relief de presa de aici. Diferitele faze ale războiului, chiar în cele mai mici amănunte, sunt urmărite regulat de publicul italian cu mare interes. Presa însă se mărginește să înregistreze fazele războiului și succesele, fără să precizeze viitoarea desvoltare a conflictului. Acest lucru se explică probabil că — după cum s'a văzut din partea cercurilor politice — condițiile războiului contra Angliei nu sunt deloc aceleași cu cele cari au fost contra Franței. Condițiile teritoriale dintre Germania și Italia pe de o parte și Franța pe de altă parte, au permis să se facă un război fulger, unic în istorie, obținând în scurt timp succese cari se pot numi spectaculoase. Războiul împotriva Angliei însă, prezintă caracteristice deosebite. In actuala fază el se desvoltă în două direcții: sporirea izolării insulelor britanice, printr'o riguroasă contra-blocadă și distrugerea punctelor vitale, printr'un neîncetat bombardament; sfărâmarea rezistenței centrelor mai importante ale imperiului britanic și în special în Mediterana și Africa. Prima direcție o privește pe Germania, iar cea de a doua, pe Italia. Până acum, aceste două acțiuni concordă și au avut continue succese. Acest lucru dă certitudinea că atunci când ofensiva anti-britanică va intra într'o fază nouă, ea va fi condusă până la sfârșit, cu rapiditate și siguranță, până la victoria finală.

*

Incheerea acordului spaniolo-portughez a fost primită cu interes favorabil de cercurile politice și de presa din Roma. Se observă că el are un caracter defensiv și deci anti-englez. Se știe

(Continuare in pag. 2-a)

VIZITA LA ROMA

D. prim-ministru Gigurtu și contele Ciano, în drum dela gară la Grand Hotel

PE DUNĂRE

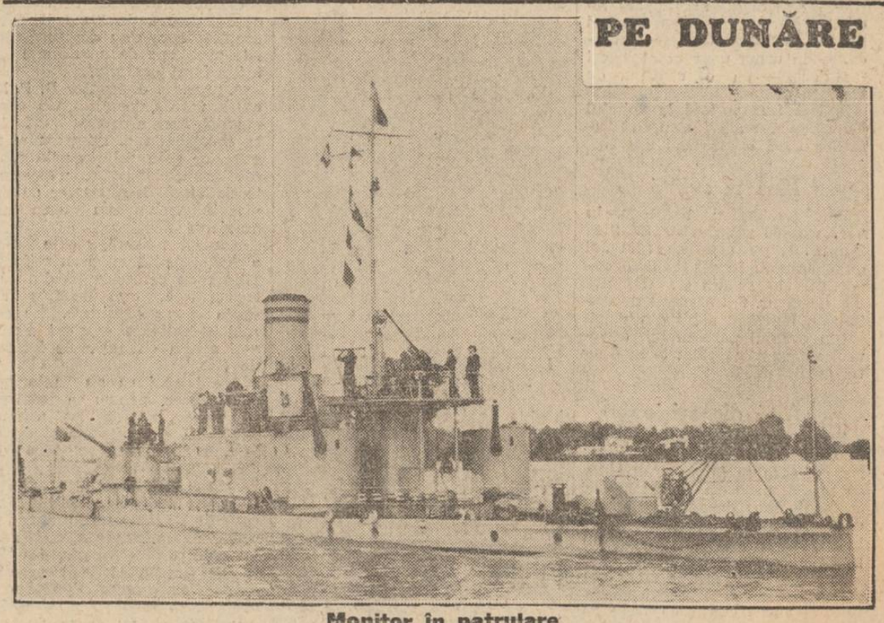

Monitor în patrulare